

Het Gouden Horloge

door
P. DE MOL MONCOURT.

Lith. L. V. Leer & Co. Haarl.

HARDERWIJK - H. A. BERENDS.

Prijs 25 Cent. - 25 Ex. f 5. - 100 Ex. f 15. -

HET GOUDEN HORLOGE.

EEN VERHAAL VOOR KINDEREN

DOOR

P. DE MOL MONCOURT

HARDEWIJK,
H. A. BERENDS.

Snelpersdruk. — H. W. Wilmerink. — Kampen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Arm, maar eerlijk.

Wie zijn geweten zuiver houdt,
Heeft meerder schat dan 't fijnste goud.

J. DE LIEFDE.

In eene der minstbevolkte achterbuurten van Amsterdam leefde vóór vele jaren eene moeder met hare twee kinderen. Zij woonden in eene kleine kamer, en moesten zich menigmaal zeer sober behelpen.

Vroeger, toen de vader nog leefde, was het er anders en beter gesteld: toen kende men geen gebrek, doch na zijnen dood was al spoedig de armoede in het gezin gekomen, daar de man van zijne verdiensten als pakhuis-knecht wel iets, maar toch niet veel had kunnen nalaten.

Toch had hij zijnen kinderen steeds het goede voorgehouden, en hen, zoo goed hij kon, naar het Woord des Heeren onderwezen en opgevoed. Neen, die lessen en vermaningen zouden Karel en Dientje nimmer vergeten: het zaad, in hunne harten gestrooid, zou heerlijke vruchten opleveren.

Vier jaren was het nu geleden, dat de geliefde vader de eeuwige rust was ingegaan. Op zijn sterfdag hadden Karel en Dientje met moeder aan zijne legerstede gestaan, en sprak hij hun troostend toe: „Weest niet te zeer bedroefd om mij. Het scheiden valt wel zwaar, doch de Heer zal u troosten en ondersteuning schenken. Hij zal alles wèl maken. Blijft moeder gehoorzaam, lieve kinderen, en maakt haar het leven zoo aangenaam als gij maar kunt.

En nu, ik verlang naar den Hemel, om bij mijnen lieven Heiland te wezen.”

Weinige oogenblikken daarna was de vader gestorven en drie dagen later begraven.

De moeder was genoodzaakt voortaan uit werken te gaan, en daar zij slechts eenige stuivers per dag verdiende, kon zij ter nauwernood met hare kinderen leven.

Doch al aten ze ook al eens droog brood, toch waren ze niet ontevreden.

Nooit hoorde men hen klagen. Karel wist te vertellen van arme jongens, die op bloote voeten en in votten gekleed, al bedelende door de stad liepen en 's nachts onder bruggen of in kruiwagens sliepen, omdat ze nergens een tehuis hadden.

Dan zei hij: „wij mogen God danken, moeder, dat wij nog niet behoeven te bedelen en dat we niet buiten deur moeten slapen.

En Dientje, zij gaf uit medelijden nog wel een stuk van haar brood aan Jansje, die tegenover haar woonde, wier vader een dronkaard was en alles aan sterken drank doorbracht.

En als zij dan zag en hoorde, hoe Jansjes vader zijne vrouw wel sloeg, vloekwoorden en verwenschingen toesprak, en zijn dochtertje somtijds de deur uitjoeg, dan zeide zij: „O, moeder wat zijn wij toch gelukkig, dat we elkander liefhebben.” „Ja, lief kind,” zei de moeder dan, „wij zijn niet ongelukkig. De Heer maakt het wèl met ons. Als wij elkander maar blijven liefhebben, dan zal het nog al gaan.”

Zoo verliepen vier jaren, waarin de moeder als werkster het brood verdiende en de kinderen vrij trouw ter school gingen. Karel was nu twaalf jaar en zou de school verlaten.

Nu was het tijd om een ambacht of iets anders te leeren. Hij was een stevige knaap en had veel zin om op zee te varen. Zijn oom voer ook ter zee en had reeds langer dan twintig jaar, eerst als kajuitsjongen en daarna als matroos, dienst gedaan.

Deze wist Karel zeer veel te vertellen van zeehonden en bruinvisschen, van bergen en watervallen, van zwarte en koperkleurige menschen, kortom, van allerlei vreemde

zaken, dat Karel wel eens gezegd had: „Ik zou wel met u meewillen, oom, doch ik wil er moeder niet van spreken, daar ik wel weet, dat zij het ongaarne zou toestaan. Als vader nog leefde, zou het wel gaan, doch tegen den zin van moeder mag ik niets ondernemen: ik wil haar gehoorzaam zijn.”

Doch zie, wat gebeurt er?

Op zekeren dag staat Karel bij 't station van den spoorweg, om te zien, of er ook iets voor hem te verdienen valt.

De trein komt aan, en meer dan tweehonderd reizigers stappen uit en loopen de stad in. Karel vraagt aan verschillende personen: „Pakje dragen? Weg wijzen, mijnheer?” maar niemand schijnt zijne diensten noodig te wezen of te willen gebruiken.

Dat was hem nog zelden gebeurd.

Hij had zijne moeder zoo gaarne een dubbeltje en nog liever een kwartje thuisgebracht, en nu zonder eene cent verdiend te hebben huiswaarts te keeren, dat viel ons knaapje erg tegen.

Toch gaf hij den moed niet op.

„Kom,” sprak hij tot zich zelve: „laat mij eens naar den havenkant loopen: mogelijk is daar nog iets te verdienen.” Zoo sprekende, loopt hij moedig voorwaarts, doch op eens staat hij stil: hij ziet iets blinkends vóór zich op den grond, en raapt het op.

Wat is het? Een fraai gouden horloge, (1) zonder koord of ketting.

Hij beschouwt het kostbare voorwerp aan alle zijden en kan zijne oogen nauwelijks gelooven.

Wie zou het verloren hebben?

Ja, dat was moeilijk te gissen.

Zal hij het voor zich zelve behouden? Die verkeerde gedachte kwam wel in hem op, doch hij gaf er niet aan toe, en besloot terstond met het horloge naar moeder te gaan.

(1) Spreek uit: hor-loo-zje.

Moeder zou wel weten, zoo dacht hij, welke manier de beste was, om het gevondene weder in handen van den eigenaar te stellen.

In de nabijheid van Karel waren eenige jongens bezig met knikkeren.

Zij komen naar hem toe, en zeggen: „Vind je wat, jongen?” „Ja,” zegt Karel, „ik vind dit gouden horloge: kunt gij mij zeggen, wie het verloren heeft?”

„Neen,” zeggen de jongens, „dat kunnen wij niet, maar weet ge, wat ge doen moet?”

„Nu, wat dan?”

„Ge moet het horloge bij een goudsmid verkoopen: het is wel honderd gulden waard. Ga met ons mee, wij zullen u wel spoedig bij een goudsmid brengen, maar dan willen wij het geld met u deelen.”

„Ik dank je wel,” zegt Karel, „daar heb ik geen zin in: het horloge behoort evenmin aan u als aan mij. Ik zal het bij mijne moeder brengen. Moeder zal wel weten, wat in dit geval het beste is. Zij zal zeker zeggen, dat de eigenaar het horloge terug moet hebben.”

„Nu, dan zult ge lang moeten zoeken,” sprak een der jongens; Amsterdam is zoo groot; ik wou nog liever, dat ik den eigenaar zou opsporen.

’t Zal zeker een rijk heer zijn, die wel tien gouden horloges koopen kan.

Wat zal het hem hinderen, zoo hij dit niet terug krijgt?”

„Ik kan mij niet begrijpen, hoe ge zoo spreken kunt,” antwoordde Karel.

„Ik mag toch immers eens anders goed niet houden? En gij weet zeker ook even goed als ik, dat stelen zonde is?”

„Kom, laffe jongen,” sprak nu een der knapen, als ge niet spoedig het horloge met ons verkoopen wilt, dan zullen wij het je wel leeren.”

Meteen deed de deugniet eene poging, om het kostbare voorwerp te grijpen, doch Karel trok haastig zijne hand terug, stak het horloge in den zak en liep hard weg.

Twee der jongens liepen hem achterna, doch een van hen struikelde over een steen en viel zeer onzacht tegen den grond. De andere jongen bleef staan en Karel kon ongehinderd voortloopen. Na eenige minuten kwam hij in de steeg, waar hij woonde en weinige oogenblikken later stond hij, bijna buiten adem, vóór zijne moeder, die juist in 't middaguur van het werk thuisgekomen was, en deelde haar het nieuws mede.

De moeder prees haar zoontje wegens zijne eerlijkheid, en vermaande hem altijd eerlijk te blijven en nimmer naar den raad van booze menschen te luisteren.

Doch hoe den eigenaar te vinden?

Dit zou hoogst moeilijk gaan, daar diens naam en woonplaats niet op het horloge te vinden waren.

„Wij zullen samen terstond naar den commissaris van politie gaan,” sprak de moeder, nadat zij zich even bedacht had.

„Wanneer wij dien heer het horloge bezorgen, komt het allicht op de eene of andere wijze in handen van den eigenaar.”

Zoo gezegd, zoo gedaan: de moeder maakte zich gereed en na verloop van een half uur stond zij met Karel voor den commissaris van politie.

De man ontving hen zeer vriendelijk en gaf zijne blijdschap te kennen, dat hij eerlijke menschen bij zich zag. „Er komen hier,” zoo sprak hij, „zooveel dieven en andere boosdoeners, dat men waarlijk ten laatste meenen zou, dat de wereld voor 't grootste gedeelte uit schurken bestaat. Nog eens, het doet mij goed, hier menschen te zien, die arm, maar eerlijk zijn.

„En gij, mijn jongen,” zoo vervolgde hij, „gij kunt er op rekenen, dat gij beloond zult worden; waar ik kan, zal ik een goed woord voor u spreken.

„Hoe is uw naam?”

„Karel van Delden.”

„Hoe oud?”

„Twaalf jaar.”

„Woonplaats?”

„Ratelsteeg, No. 12.”

„Waar hebt ge het horloge gevonden?”

„In de nabijheid van den Rijnspoorweg, dicht aan 't station.”

„Hoe laat?”

„Ongeveer elf uur: even na aankomst van den trein.”

Nadat de commissaris nog het een en ander gevraagd en alles nauwkeurig opgeteekend had, sprak hij:

„Zoo is 't goed; nu kunt ge wel met uw zoontje heengaan, vrouwtje!

Ik zal mijn best doen, om het horloge aan den rechten man te bezorgen, en als mij dit gelukt is, zal ik er u kennis van geven.

„Spreek er intusschen zoo weinig mogelijk van.”

De moeder en Karel groetten nu den vriendelijken heer en gingen naar huis.

„Onderweg zei Karel: „Wat ben ik toch blij, moeder, dat ik het horloge niet verborgen gehouden of verkocht heb: nu heb ik een gerust geweten.”

„Ja, mijn kind, gaf de moeder ten antwoord, „dat moogt ge wel zeggen: een gerust geweten is meer waard dan het fijnste goud.

Wie zich verrijkt ten koste van een ander, mag ook op Gods zegen nimmer hopen!”

TWEEDE HOOFDSTUK.

Ellende door den sterken drank.

De drank rooft vrede en geluk,
Geeft armoê, kommer, smart en druk.

Juist toen Karel en zijne moeder in de Ratelsteeg terugkwamen, zagen zij twee meisjes aankomen.

Het waren Dientje en Jansje.

Jansje schreide en snikte luid; ook Dientje veegde van tijd tot tijd een traan weg.

Wat was er toch gebeurd, dat de meisjes zoo bedroefd waren?

Ach, iets heel akeligs, dat zich moeilijk met weinig woorden laat zeggen.

„Wat scheelt er aan, meisjes?” vroeg de moeder, toen zij bij haar was: „waarom schreit gij?”

„Ach, moeder”, zei Dientje, „’tis niet goed met Jansjes moeder en met haar vader ook niet.

Haar vader is zoo pas door twee agenten van politie weggehaald en naar de gevangenis gebracht, en de moeder is bijna dood.”

„Maar kind, ik schrik er van: hoe komt dat toch?”

„Ja, moeder, Jansjes vader heeft gestolen, en zijne vrouw zóó geslagen, dat zij bewusteloos neergezegen is.”

„En is er nu niemand bij haar?”

„Ja wel, er zijn twee vrouwen in huis gekomen: Naatje Leeftang en vrouw Belgrave. Zij blijven, tot wij terugkomen.”

„En waar zoudt gij nu heen?”

„Wij zouden samen den dokter halen en wij wisten ook niet, waar moeder en Karel waren.”

„Nu,” sprak de moeder, „laat ons hier niet langer op straat blijven staan.

„Gij moet niet meer schreien, Jansje: ik zal alles voor u en uwe moeder doen, wat ik kan. Gij weet immers, dat onze lieve Heer nog uitkomst geven kan.”

„Ja,” snikte Jansje, „dat is waar, doch ik heb zoo’n medelijden met mijne moeder. Als ze nu eens sterft, hoe dan?”

En vader in de gevangenis.... o, ’tis verschrikkelijk!”

Terwijl het arme kind dit zeide, barstte zij op nieuw in tranen los, en leunde met het hoofd tegen Dientjes moeder.

„Houd u toch wat bedaard, kind!” herhaalde de moeder.

„Karel, loop gij eens gaauw met Dientje naar dokter van Maurik, en vraag heel vriendelijk, of mijnheer zoo spoedig mogelijk bij Jansjes moeder komen kan.”

Terstond liepen Karel en zijne zuster naar dokter van Maurik.

Gelukkig, dat mijnheer juist te huis was. De goede man was bereid met de kinderen mee te gaan.

Inmiddels was Dientjes moeder reeds met Jansje in het rampzalige vertrek gekomen.

't Was stil, doodstil in de kamer.

Twee vrouwen stonden voor de schamele legerstede, waarop de mishandelde moeder rustte.

Jansje zette zich aan 't venster en verbergde het gelaat met beide handen.

„Hoe is 't hier nu?” vroeg vrouw van Delden — Dientjes moeder — met nauwelijks hoorbare stem, vreezende dat hare komst allicht hinderen zou.

„Treurig, zeer treurig,” fluisterde vrouw Belgrave, terwijl zij Dientjes moeder wenkte met haar naar een ander gedeelte der kamer te komen. Er heeft hier een vreeselijk tooneel plaats gehad. Toen ik hier kwam, was de storm reeds voorbij, doch ik wil u vertellen, wat ik van de zaak weet.

Zwiers — zoo heet Jansjes vader, niet waar? — moet gisteren een kroeghouder in de Warmoesstraat een gouden horloge en eenig geld ontvreemd hebben.

Daarna is hij de eene herberg in, de andere uitgegaan en is van morgen, omstreeks vijf uur, in zijne woning teruggekeerd.

Toen reeds moet hij zijne vrouw zeer mishandeld hebben, — althans zoo vertelt Naatje Leeflang.

Daarna is hij onder vloeken en tieren weer heengegaan, en kwam straks, tegen half twaalf, terug.

Hij zag er zeer gehavend uit, en heeft in zijne dronkenschap de vrouw met een stoel op het hoofd geslagen, dat gij nog hier en daar bloed ziet, dat uit de wonde is gevloeid.

Jansje was er getuige van, doch het kind is te akelig om er van te spreken. Toen het tooneel plaats had, heb ik wel een vreeselijke gil gehoord, doch meer niet. Even later kwam Jansje in de grootste ontsteltenis bij

mij geloopt, en snikte: „Och, vrouw Belgrave, kom toch gauw mee: moeder zal nog sterven; vader heeft haar bijna doodgeslagen!”

Ik ging terstond mee, doch ik durfde niet in huis gaan, van wege het geweld en het vloeken, dat ik hoorde.

Juist kwam Naatje, die ook al vernomen had, wat hier gaande was. Wij waagden het naar binnen te gaan, ten einde, zoo noodig, de ongelukkige vrouw te ontzetten.

Dit was echter niet noodig, want in hetzelfde oogenblik verschenen twee agenten, die de deur stormenderhand binnenkwamen.

De vrouw lag bewusteloos op den grond; met haar kon de politie zich moeilijk inlaten.

De mannen schenen haast te hebben en zeiden niet veel. Het was hun om Zwiërs te doen.

Deze verzette zich wel, doch tegen twee sterke mannen kon hij niets van belang uitvoeren. Toen hij geboeid was, sprak een van hen tot ons: „Pas goed op die ongelukkige vrouw. Aan dezen losbol is weinig verbeurd; wij zullen hem spoedig in verzekerde bewaring brengen: hij heeft zich aan diefstal en oplichterij schuldig gemaakt.”

Toen voerden de agenten hem weg en wij bleven met de mishandelde vrouw achter. Dientje is hier gekomen, toen zij uwe deur gesloten vond.

Wij hebben de vrouw met koud water gewasschen, een doek om 't hoofd gebonden en te bed gebracht.

Er was bijna geen leven in haar te ontdekken.

Ach, 't is ongelukkig, en dan zoo'n beste vrouw.

Wat of de drank toch al verwoesting aanbrengt!

Vroeger, toen de man nog niet dronk, was dit huisgezin gelukkig, en nu?...

Maar stil, daar zal de dokter zijn? Vrouw Belgrave had gelijk: een oud, eerwaardig man kwam binnen en groette de aanwezigen; — 't was dokter van Maurik.

Karel en Dientje volgden, en deden de deur zachtens dicht.

't Is misschien reeds te laat, mijnheer,” zuchtte Naatje

Leeflang: wij hebben niet gezien, dat de vrouw in 't laatste halfuur de oogen geopend heeft."

„En toch leeft ze nog," sprak de dokter, nadat hij zich aangaande haren toestand verzekerd had.

„Leeft moeder nog?" vroeg Jansje, die nog altijd schreide, „leeft mijne lieve moeder nog?"

„Ja kind," zei de dokter, terwijl hij het meisje medelijdend aanzag en bij de hand nam: „uwe moeder leeft, doch haar toestand is niet buiten gevaar.

„Tot hare herstelling is in de eerste plaats rust noodig." En zich tot de vrouwen wendende, sprak hij:

„Een of twee van u moeten noodzakelijk hier blijven: de zieke kan geen vijf minuten alleen wezen.

Zij heeft veel geleden; zelden heb ik een mensch zoo zwak en ontsteld bevonden."

„Ik wil het gaarne gelooven, mijnheer," viel Dientjes moeder in, „haar lijden heeft ook reeds lang geduurd.

Ik ben van nabij met dit gezin bekend, mijnheer, daar ik hier schuins tegenover woon. De man heeft zijne vrouw en kind, en niet het minst zich zelven door dronkenschap en tevens door diefstal ongelukkig gemaakt."

„Jawel," hernam de dokter, „ik heb reeds van die kinderen — en hierbij wees hij naar Karel en Dientje — vernomen, wat hier al zoo gebeurd is."

De heer van Maurik schreef een recept, en zich tot Karel wendende, sprak hij: „Loop gij eens gauw met dit briefje naar den apotheker."

Vervolgens gaf hij nog eenige raadgevingen en voorschriften, die getrouw moesten nageleefd worden, en vertrok met de belofte, om zoo mogelijk nog dienzelfden dag terug te komen.

Naatje gaf nu ook te kennen, dat zij hoog noodig weg moest, en Dientje en hare moeder hadden slechts een paar stappen te doen, om thuis te wezen.

Vrouw Belgrave bleef, en Jansje hield mede bij hare moeder de wacht.

Het arme meisje! Ofschoon aanvankelijk over den

toestand harer moeder eenigszins gerust gesteld, gevoelde zij zich toch zoo eenzaam.

Aan moeder had ze altijd zooveel gehad en moeder aan haar, want ofschoon ze pas elf jaar oud was, wist ze deze reeds zeer goed te helpen en te troosten.

Hoevele tranen hadden ze samen niet geschreid om vader, die vroeger zoo goed, zoo liefderijk was, doch wien, sedert hij begon te drinken, elken dag in meerdere of mindere mate een booze geest bezielde had.

O, zij hadden zoo vurig gewenscht, dat hij zich bekeerd had!

Hoevele gebeden waren niet uit beider hart voor den ongelukkigen vader ten hemel gestegen!

Ja, zij hadden gedaan, wat zij konden, zoowel in het gebed als met woord en daad.

Sedert de vader weinig of in 't geheel niet werkte, had de moeder, voor zoover hare zwakke krachten dit toelieten, nog altijd iets weten te verdienen. En Jansje, zij had, gelijk wij reeds vernamen, hare moeder in alles trouw ter zijde gestaan, — van daar, dat zij dan ook aan spelen met andere meisjes sedert lang niet meer gedacht had. En was het al dat Dientje eens bij haar kwam, dan was er gewoonlijk zooveel droefheid in het spel, dat de lust om vroolijk te zijn veelal verre geweken was.

En nu? Nu was moeder zoo ziek en zoo zwak, en kon het gebeuren, dat ze nimmer herstelde.

Tot wien zou ze gaan om kracht en troost in het lijden?

Tot menschen? Ach, hoe jong zij nog was, wist ze reeds bij ervaring, dat de ware troost bij menschen niet te vinden is.

Zij knielde bij het bed harer moeder, en stortte haar hart uit voor den Heer, die zoo gaarne de gebeden der kinderen verhooren wil.

Zij bad voor moeder, maar ook de ongelukkige vader werd door het lieve meisje niet vergeten.

Al spoedig bad zij hardop, zoodat vrouw Belgrave, die in 't geheel niet in teedere gemeenschap met God

leefde, nu toch onwillekeurig de handen vouwde en naast Jansje neerknielde.

„Ja, kind,” sprak ze, toen Jansje „amen” gezegd had, „dien weg moet het op: God is een helper in den nood, zegt men wel eens.”

Het wachten was nu op Karel, die ook werkelijk vrij lang uitbleef.

Jansje sprak weinig of niets meer tegen vrouw Belgrave: zij was te bedroefd.

Terwijl zij het bleeke gelaat harer moeder streelde, werd de deur der kamer zachtkens opengedaan: Karel kwam binnen met het drankje.

„Kom, mijn jongen,” fluisterde vrouw Belgrave hem tegen, „zijt ge daar?”

„Ga hier maar wat aan het venster, op het bankje, dan wil ik eens beproeven, of ik de vrouw de medicijnen kan toedienen.”

„Ik zou gaarne wat hier blijven,” antwoordde Karel, „doch moeder wenkte mij zoo even om te huis te komen: ik denk dat het etenstijd wezen zal.”

„Nu, goed, vraag dan eens aan uwe moeder, of zij straks nog eens terugkomt, en zeg haar, dat er nog weinig verandering te bespeuren is.”

Karel knikte toestemmend en ging heen. Met moeite gelukte het vrouw Belgrave, aan de zieke een lepelvol van het drankje in te geven, en zie, na weinige oogenblikken, sloeg zij de oogen op, en zag Jansje, die voor het bed stond, glimlachend aan.

„O, moeder,” fluisterde Jansje, „wat ben ik blij, dat ik uwe oogen weer zie: hoe is het nu met u?”

„Lief kind,” gaf de moeder met zwakke en afgebroke stem ten antwoord, „staat gij nog hier? Is vader al thuis?”

„Nee, moeder,” antwoordde Jansje, „vader zal voor eerst wel niet thuis komen.”

Het was duidelijk, dat de vrouw niet wist, wat er na hare verwonding met haren man en met haar zelve gebeurd was, en Jansje was voorzichtig genoeg, om

van het voorgevallene niet terstond te spreken: zij begreep, dat zulks voor hare moeder nadeelige gevolgen zou kunnen hebben.

Vrouw Belgrave dacht er ook zoo over en sprak niet meer dan noodig was.

Dientjes moeder kwam, en kort daarna verscheen ook Naatje Leeflang. Zij hoorden en zagen met blijdschap de aanvankelijke herstelling der moeder.

Vrouw Belgrave ging nu naar huis, doch toen zij in het avonduur terug kwam, vond zij, tot hare verbazing, Jansjes moeder met de vrouwen en drie kinderen aan tafel gezeten.

De goedhartige verzorgsters hadden, ofschoon zij weinig bezaten om mede te deelen, eenige verkwikkingen bereid en meegenomen, die in het hulpbehoevende gezin ten eenenmale ontbraken en nu dubbel goed te pas kwamen.

Nu bleek het, dat de zwakke moeder evenzeer behoefte aan voedsel, als aan rust en medicijnen had.

Zij herstelde zóó voorspoedig, dat de dokter, die nog in den laten avond terugkwam, verwonderd uitriep: „Wel, wel, nu kan ik toch mijne oogen nauwelijks gelooven!

Ik ben verbaasd, dat ik de zieke zóó wel bevind: zoo'n spoedige en gunstige verandering had ik niet durven verwachten.

Evenwel kan ik niet genoeg voorzichtigheid aanraden.”

Nadat de heer v. Maurik nog eenige raadgevingen ten beste gegeven had, liet Dientjes moeder hem de kamer uit, en vroeg zacht: „Zou het hinderen, als we haar mededeelden, dat haar man gevangen genomen is?”

„Als gij het met wijsheid doet, zal 't niet hinderen,” was het antwoord. „Morgen wensch ik terug te komen.”

De dokter vertrok, en Dientjes moeder deelde met voorzichtigheid het treurig ongeval aan de zieke mede.

Deze hoorde het verhaal met kalmte aan, en gaf ten antwoord, dat haar vertrouwen in alles op haren hemelschen Vader was, die niemand verzoekt boven vermogen.

„Ik heb,” zoo vervolgde zij, „reeds veel moeten ondervinden, doch de wederwaardigheden des levens

hebben door Gods genade voor mij en mijn kind dit uitgewerkt, dat wij onze harten voor altijd den Heer hebben toegewijd. Indien Hij in zijne genadige ontferming ons niet geholpen en ondersteund had, zoo waren we onzen druk reeds lang vergaan."

Zoo sprak de moeder, en gaf aan de volheid van haar gemoed lucht in een eenvoudig gebed, waarbij zelfs vrouw Belgrave hare tranen niet kon weerhouden.

Een en ander maakte ook op de andere aanwezigen een diepen indruk.

Ook Dientjes moeder bevestigde vervolgens uit eigen ervaring, dat er niets beters is dan den Heer in oprechtheid lief te hebben en in alle omstandigheden des levens op Hem te vertrouwen.

„Gij weet," zoo vervolgde zij, „dat ik mijn man in den bloei zijner jaren moest missen. Zijn scheiden viel ons zwaar. Doch het troost ons, dat hij in blijmoedigheid gestorven is, in het vaste geloof, dat de Heer Jezus zijn Heiland was, die voor al zijne zonden volkomenlijk betaald heeft.

Nooit zullen wij de woorden van troost en vermaning vergeten, die zoowel in zijne gezonde dagen als in den laatsten tijd zijns levens met zooveel liefde tot ons gesproken werden.

En als ik mij zelve vraag, gelijk de Heiland zijnen discipelen vroeg: „Heeft u ook iets ontbroken?" dan moet ik gul belijden: „Nee, niets Heere!"

Althans van Gods zijde ontbrak mij nooit iets, doch wel moet ik met smart erkennen, dat ik voor zijne weldaden niet altijd dankbaar was, en wel eens aan de vervulling zijner beloften heb getwijfeld; als zoodanig ontbrak het mij aan dankbaarheid en geloovig vertrouwen. Maar bij Hem is vergeving, opdat Hij gevreesd wordt.

Nee, van 's Heeren zijde ontbrak mij nooit iets. Wel heb ik mij met mijne kinderen somtijds wat sober moeten behelpen, en nog wel, doch altijd kwam er uitkomst, wanneer de nood hoog was, en dat menigmaal op zeer verrassende wijze.

Wel is het waarheid, wat in Ps. 86 staat:

„Wie Hem aanroept in den nood,
Vindt zijn gunst oneindig groot.”

„O, zeker,” liet vrouw Zwiers hierop volgen, „dat is ook mijne hoop en verwachting. Ik gevoel een sterk vertrouwen op de liefde van mijnen Heer en Heiland.

Voor Hem is niets te wonderlijk, dit weet ik, en daarom is er voor mijn man, hoe ver ook afgedwaald van het rechte spoor, nog hoop op bekeering.

Ik zal niet ophouden voor hem te bidden; nimmer wensch ik hem kwaad voor kwaad te vergelden.”

Hiermede eindigde een gesprek, waaruit zeker veel te leeren is.

Jansjes moeder verklaarde nog, dat zij zich vrij wel bevond, waarom zij verlangde, dat niemand bij haar zoude waken, maar dat ieder naar zijne eigene woning zou terugkeeren, terwijl zij tevens haren hartelijken dank betuigde voor de vele bewijzen van liefde en hulpvaardigheid aan haar en haar kind bewezen.

Aan de begeerte der moeder werd voldaan. Vrouw van Delden zeide, dat Jansje haar, als het noodig was, elk oogenblik in den nacht mocht komen roepen.

Dit behoefde evenwel niet, daar de zieke een vrij rustigen nacht doorbracht, en boven ieders verwachting binnen weinige dagen volkomen herstelde.

Doch, hoe was het met den ongelukkigen vader? Had hij werkelijk gestolen? Kwam hij weer uit de gevangenis en had de commissaris reeds den eigenaar van het horloge gevonden? Op deze en andere vragen zullen wij in het volgende hoofdstuk het antwoord vernemen.

DERDE HOOFDSTUK.

God hoort het gebed.

Hij geeft den wensch van allen die Hem vreezen,
Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

Zoodra de zwakke krachten van de mishandelde moeder het toelieten, ging zij met haar dochttertje naar de gevangenis, ten einde haren man te zien en te spreken.

Haar vriendelijk verzoek, om tot hem te worden toegelaten, werd gereedelijk toegestaan.

Toen de man zijne vrouw en dochttertje zag, begon hij te schreien als een kind, en verbergde zijn gelaat met beide handen.

„O,” riep hij, „zijt gij daar? Ik ben niet waardig, dat gij naar mij omziet.”

„Wij vergeven u alles, en hebben den Heer reeds voor u gebeden,” sprak de moeder.

„Zou er nog vergeving voor mij zijn?” snikte de vader.

„Zeker,” antwoordde de moeder, „gij kent immers het woord des Heilands: „Wie zijne zonden belijdt en laat, dien zal barmhartigheid geschieden,” en dat andere: „Komt tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven.”

Het gelaat van den vader helderde op, toen hem deze troostvolle woorden op zoo liefderijke wijze werden herinnerd.

Hij knielde neder, en stortte zijn hart uit voor God in een gebed, waarover zich de engelen zeker zullen verblijden hebben.

„O,” riep hij daarna uit, „wat heb ik een spijt, dat ik u zooveel droefheid heb aangedaan: wilt ge mij in waarheid alles vergeven?”

„Alles,” herhaalde de moeder. „Nooit zult gij van mij eenig verwijt hooren, en van Jansje evenmin.”

Mijn biddend verlangen is, dat gij in de kracht des Heeren uw leven moogt beteren.

„Maar vertel mij eens,” ging zij fluisterend voort, uit vrees, dat iemand der gevangenen haar verstaan zoude, „waar en wanneer hebt gij het horloge en het geld weggenomen?”

„Ik heb niet gestolen, lieve vrouw,” gaf de man ten antwoord. „Men beschuldigt mij ten onrechte van diefstal. Wel ben ik bij den kroeghouder geweest, alwaar het horloge en het geld vermist wordt, doch ik durf met een eerlijk geweten staande houden, dat ik in die zaak onschuldig ben.”

„Maar hoe kan men u dan voor den dader houden?” vroeg de moeder verwonderd en verblijd tevens.

„Dat is mij zelf een raadsel,” antwoordde de man. „Ik weet, dat ik in mijne eigene woning door twee agenten gevat ben, doch ik meende in 't eerst, dat men mij gevangen nam om de mishandelingen, die ik u had aangedaan.

Sedert ik hier ben, is mij echter gebleken, dat het niet daarom, maar om den vermeenden diefstal geweest is.” „Maar dan zijt ge gelukkig geen dief,” hernam de moeder. „Dit moet zoo spoedig mogelijk bekend gemaakt worden. Ik zal er mijn werk van maken, en terstond naar den heer commissaris gaan, ten einde hem met de vergissing in kennis te stellen.

Of is misschien uw straftijd reeds bepaald?”

„Nog niet,” was het antwoord. „Tweemaal ben ik door den rechter ondervraagd, doch in eene zaak, waarin ik onschuldig ben, kan ik geen schuld belijden.

„Nee, dat kan niet, en dat zullen de rechters ook niet begeeren,” hernam de moeder.

„Nu, 'k ga met Jansje dadelijk naar den commissaris.”

Hierna verwijderde zich de moeder met haar dochttertje.

Hoe ook mishandeld, was haar hart nogtans vol liefde jegens haren man, wiens tijdelijk en eeuwig welzijn zij altijd gezocht had.

De commissaris woonde niet ver van de gevangenis.

Moeder en dochter moesten echter onverrichter zake terugkeeren, want mijnheer was sedert drie dagen op reis,

en werd den volgenden dag, 's avonds, terugverwacht.

Na deze teleurstelling besloot men naar den burgemeester te gaan, en daar de weg naar diens woning door de Ratelsteeg leidde, wenschten zij ter loops aan vrouw van Delden en hare kinderen de blijde tijding te brengen, dat Zwiers althans geen dief was.

Vrouw van Delden, die wel wist, dat hare buurvrouw naar de gevangenis gegaan was, zag reeds verlangend naar hare terugkomst uit.

„Wel, buurvrouw,” vroeg zij haastig, toen deze met Jansje haar kamertje binnenkwam, „hoe is het met uw man? Is zijn vonnis reeds uitgesproken?”

„Gelukkig niet,” was het antwoord. „Ik heb u eene blijde tijding mede te deelen. Mijne gebeden zijn aanvankelijk verhoord: mijn man is bedroefd van wege zijne zonden en neemt de toevlucht tot den Heere Jezus.”

„O, wat is dat gelukkig! „Wie tot Mij komt, zal ik geenszius uitwerpen,” spreekt de Heer.”

„Maar ik heb u nog meer te vertellen. Zwiers heeft mij stellig verzekerd, dat hij noch geld noch horloge gestolen heeft, en ik heb geen redenen, om zijne woorden niet te gelooven.”

„Wel, wel, wat zegt ge! Welk een vreemd geval! Maar hoe is 't mogelijk, dat men uw man voor den dief kan houden, als hij van de zaak niet afweet?”

„Ja, dat begrijp ik ook niet. Zijn levensgedrag zal hem verdacht gemaakt hebben; ook is hij, kort vóór dat de diefstal ontdekt werd, bij den kroeghouder aan huis geweest, al waar het gestolene vermist wordt.”

„En zijt gij ook reeds bij den commissaris of bij den burgemeester geweest? 't Is zeker goed, dat de onschuld van uwen man dien heeren zoo spoedig mogelijk bekend gemaakt wordt.”

„Bij den commissaris ben ik geweest, doch deze was op reis, en komt waarschijnlijk niet vóór morgenavond terug. Nu wil ik maar terstond naar den burgemeester gaan; ik heb geen rust, zoolang mijn man niet uit de gevangenis is.”

„Maar, lieve buurvrouw,” hernam de andere, „nu moet ik u toch ook iets mededeelen, dat hoogst waarschijnlijk eenig licht over de zaak verspreiden kan.

Mijn zoontje Karel heeft Dinsdagmorgen een gouden horloge gevonden, dat wij bij den commissaris van politie bezorgd hebben.

Ik had er u reeds vroeger van gesproken, indien de commissaris niet uitdrukkelijk verlangd had, zulks vooreerst tegen niemand te doen. Maar nu mag ik het niet langer verzwijgen.

Is het niet vreemd, dat Karel een horloge gevonden heeft, in den morgen, dat uw man beschuldigd werd er een gestolen te hebben.”

Nog wilde vrouw van Delden met vertellen voortgaan, toen in hetzelfde oogenblik met stevige hand op de kamerdeur werd geklopt, waardoor het gesprek werd afgesproken.

De deur werd geopend en een agent van politie kwam binnen.

„Woont hier vrouw van Delden?” vroeg de agent.

„O, jawel,” was het antwoord, „die ben ik zelf.”

„En woont hier in de nabijheid ook eene vrouw Zwiers?”

„Die ben ik,” klonk eene andere stem.

„Nu,” vervolgde de agent, „ik heb u, alsmede Karel van Delden, namens den heer commissaris van politie, te verzoeken, heden avond om zes uur aan zijn bureau te verschijnen.”

„O, heel goed,” was het antwoord: „wij hopen op het bepaalde uur tegenwoordig te wezen.”

De agent vertrok, en de beide vrouwen zetten hun gesprek voort, waarbij ook de kinderen, en niet het minst Karel, een woordje konden meepraten.

Op het bepaalde uur bevonden zich de beide vriendinnen met Karel bij den commissaris, die, zooals gij reeds gedacht zult hebben, vroeger teruggekomen was, dan men verwacht had.

Ook andere personen waren over het voorgevallene gedagvaard, namelijk de betrokken kroeghouder en zekere

kapitein Goedhart, alsmede Zwiers, wiens vrijspraak weldra volgen zou.

De aanwezigen werden beurtelings ondervraagd, waarvan het gevolg was, dat Zwiers onschuldig aan diefstal verklaard werd. De commissaris was namelijk op zijne reis den vermoedelijken dader op het spoor gekomen, en het was hem gelukt, dezen in verzekerde bewaring te stellen. De ongelukkige was een Franschman, die zich niet alleen te Amsterdam, maar ook op andere plaatsen aan oneerlijkheid had schuldig gemaakt.

Kort na zijne gevangenneming had hij bekend, het horloge en het geld gestolen te hebben.

Het eerste had hij echter verloren, toen hij zich haastig per spoor naar elders zou begeven, en was te Rotterdam gevat.

Nu hebt gij zeker den zonderlingen samenloop van omstandigheden in hoofdzaak begrepen, niet waar, lieve lezer?

Maar, zult ge vragen, hoe liep het met Karel af?

Die brave jongen moest nog iets hebben voor zijne eerlijkheid: dat had de commissaris beloofd.

Dat is ook waar, ofschoon Karel eigenlijk geene belooning begeerde.

Hij was reeds blijde, dat Jansjes vader op vrije voeten gesteld was, en tevens, dat deze voortaan geen dronkaard meer zijn wilde.

Gij hadt eens moeten zien, hoe vroolijk hij Jansje en hare moeder toeknikte, toen de uitspraak gedaan werd, dat Zwiers onschuldig aan diefstal was.

Hij wreef zich de handen van genoegen, en fluisterde zijne moeder toe: „Wat ben ik blij, dat wij het horloge hier bezorgd hebben.”

Vrouw van Delden drukte haar zoontje de hand, en zeide: „Luister maar: de zaak is nog niet afgelopen.”

Juist kwam de commissaris met kapitein Goedhart uit de verhoorkamer.

Wat had de kapitein met het verhoor te maken?

Ik zal het u zeggen: hij was de eigenaar van het horloge.

De kroeghouder had het van hem ontvangen, ten einde het te laten herstellen door iemand, die als een meester in het vak van horlogemaken bekend stond.

De kroeghouder had het intusschen in eene lade gelegd, waarin zich tevens eenig geld bevond.

Weinige uren later had de bedoelde Franschman bij hem een borreltje gedronken, en had van een oogenblik, dat hij alleen in de kamer was, gebruik weten te maken, om zich het horloge en het geld toe te eigenen.

Wat was de kapitein in zijn schik, toen hij het horloge terug ontving: — niet zoozeer om de geldelijke waarde, als wel, omdat het eene gedachtenis aan zijnen geliefden vader was, die reeds lang geleden op zee was verdronken. Het horloge was nagenoeg het eenige, wat hem van den onvergetelijken vader was bewaard gebleven. Daarom vooral was het hem zeer dierbaar.

„Wonder, boven wonder!” riep hij uit, „dat ik het nog weerzie; ik zou het voor den besten time-keeper (1) niet willen ruilen. Niet omdat het den tijd zoo nauwkeurig aanwijst, want daarin munt het niet uit, maar het herinnert mij gedurig de woorden mijns vaders, welke hij mij toesprak, toen ik het op achttienjarigen leeftijd van hem ontving.

„Gedenk te sterven, Johan!” sprak hij — ’t is mij als hoor ik nog zijne stem — „dit horloge zal u elk oogenblik de kortstondigheid des levens herinneren, want met iedere seconde sterft er een mensch, en komt gij een stap nader aan de groote eeuwigheid.

Daarom: wees bereid, mijn zoon! Kies den Heer Jezus tot uw leidsman op de levenszee. Met Hem zijt ge veilig in stormen en gevaren, in leven en dood.

Gij zult elken avond dit horloge getrouw opwinden. Belooft mij, dat gij tevens aan het einde van iederen dag uwe knieën zult buigen voor God, en aan den morgen op nieuw, als gij uw horloge ter hand neemt.”

Ziet, deze woorden heb ik nooit kunnen vergeten

(1) Spreek uit: taim-kieper = tijdhouder.

— zoo ging de kapitein voort — en door Gods genade heb ik de liefdevolle vermaningen mijns vaders zoo getrouw mogelijk nageleefd.

Twee en twintig jaren geleden is de goede man door schipbreuk in de golven omgekomen.

Nu zult gij begrijpen, hoe lief mij dit horloge is, en dat het voor niemand ter wereld grooter waarde heeft dan voor mij.

En gij, mijn jongen," zoo vervolgde de kapitein, terwijl hij zich tot Karel wendde, „gij hebt het niet voor u zelve willen behouden: ik wil uwe eerlijkheid niet onbeloond laten.

Ook heb ik van den heer commissaris gehoord, dat uwe moeder eene arme weduwe is. Ik wil zien, wat ik voor haar doen kan, en tegelijk den man schadeloos stellen, die gevangen genomen werd, ofschoon hij aan den diefstal niet schuldig was."

Nadat de commissaris nog enkele woorden tot Zwiers gesproken had, wendde hij zich nog eens tot den kapitein, en zeide, terwijl hij naar Karel wees: „Ik beveel dien knaap nogmaals aan uwe welwillendheid."

„Vertrouw dat gerust aan mij," antwoordde de heer Goedhart.

„Nu," hernam de commissaris, „dan geef ik de aanwezigen vrijheid om te vertrekken.

Ik dank u voor uwe tegenwoordigheid, en wanneer ik uw getuigenis later nog mocht behoeven, zal ik zoo vrij zijn, u hier te ontbieden."

De aanwezigen groetten nu den commissaris en gingen heen.

Zwiers liep gearmd met zijne vrouw — 't was in jaren niet gebeurd — en kapitein Goedhart naast Karel en zijne moeder.

De kroeghouder verliet al spoedig het vijftal en sloeg een zijstraatje in.

„Ik zou gaarne den avond in uw gezelschap doorbrengen," sprak de kapitein. „Vergunt ge mij met u mede te gaan?"

„Niets zal ons aangenamer zijn,” antwoordde Karels moeder: „ik noodig u samen op mijne kamer, doch zij is klein en eenvoudig, heer kapitein!

„Kleinheid en eenvoud zijn in 't geheel niet te verachten,” antwoordde de heer Goedhart: „de liefde is het voornaamste.”

Zoo kwam men al pratende in het nauwe steegje, in de woning van vrouw van Delden, alwaar Dientje en Jansje, die elkander gezelschap gehouden hadden, verlangend zaten te wachten.

Jansje ontroerde wel, toen zij haren vader zag, doch spoedig verdween die onrust, toen zij merkte, dat de vader niet dronken was. En toen hij naar haar toekwam en haar streelde, schonk zij den berouwehebbenden vader gaarne haar kinderlijk vertrouwen, gelijk zij dit vroeger gedaan had, toen hij nog zoo goed voor haar was. „Lief kind,” sprak hij met vriendelijke stem: „zijt gij nog boos op mij?”

„Ik was niet boos op u, vader,” antwoordde het meisje. „Ik heb voor u gebeden, en ik zie nu klaar en duidelijk, dat de Heer in den hemel mijn gebed verhoord heeft. Vader moet immers niet weer in de gevangenis?”

De vader schudde ontkennend met het hoofd, en zag zijn dochtertje glimlachend aan.

Zoodra allen gezeten waren, sprak de heer Goedhart: „Gij begrijpt, dat onze samenkomst op mijne kosten geschiedt, en zich tot vrouw van Delden wendende, liet hij eenige guldens in hare hand glijden, en vroeg: „Wilt ge zoo goed zijn, voor het noodige van dit avonduur te zorgen, moedertje?”

Het spreekt wel van zelf, dat het geld met blijdschap werd aangenomen, daar de moeder in den laatsten tijd zeer weinig verdiend had.

Spoedig werd nu door de beide meisjes de noodige voorraad tot verkwikking en versterking aangebracht.

Vervolgens vroeg en antwoordde men elkander over en weer, onder het genot van spijs en drank, waarbij de

Gever aller goede gaven niet werd vergeten, doch het woord werd vooral aan den kapitein gelaten.

Hij vertelde uit zijn zeemansleven, hoe hij als jongen van twaalf jaar reeds de westkust van Afrika bezocht had en meermalen uit groote gevaren gered was. Hij sprak van de wonderen der zee en van Gods groote daden, zoowel te water als te land.

Gij kunt begrijpen, dat allen met veel aandacht luisterden, vooral Karel, die van niets liever dan van het zeemansleven hoorde.

Maar, zult ge vragen; hoe oud was de kapitein, was hij getrouwd, had hij kinderen, en waar woonde hij?

Ik verheug mij, dat ik u op al die vragen het antwoord kan geven.

De kapitein was vijf en veertig jaren oud; hij had vrouw noch kind, en was, gelijk hij het noemde, geheel alleen op de wereld.

Hij woonde nu eens hier, dan weer daar, zoodat hij eigenlijk nergens eene vaste woonplaats had.

Het grootste gedeelte des jaars voer hij ter zee, doch 's winters bleef hij gewoonlijk eenige weken aan den vasten wal, en wel bij voorkeur in Amsterdam, welke stad ook zijne geboorteplaats was.

Hij had wel opgemerkt, dat Karel een vlugge, vrolijke en vriendelijke jongen was en dat in zijn hart de vreeze des Heeren woonde.

Daarom zag hij hem ook zoo welmeenend aan en vroeg: Wel, Kareltje, zoudt gij lust hebben met mij ter zee te varen?

„Als 't u blijft, mijnheer!” gaf Karel haastig ten antwoord, heel graag.

Zou u het toestaan moeder?”

„Ik zou er wel erg tegen opzien,” antwoordde de moeder, en Dientje ook, doch de kinderen kunnen niet altijd bij moeder blijven: zij moeten op eigen beenen leeren staan.

En daar men, zooals de kapitein terecht heeft opgemerkt, ter zee even veilig kan zijn als te land, kan ik

niet zeggen, dat ik er voor 't oogenblik iets tegen heb.

God, de Heer, is overal: indien gij Hem als uw leidsman blijft volgen en liefhebben, zal Hij u ook ter zee niet verlaten."

„Bravo," sprak de kapitein, „z66 mag ik het hooren: dien God bewaart, is wel bewaard.

Wat mij betreft, ik slaap op zee even rustig als aan den vasten wal.

't Is maar de groote zaak, of men zich het eigendom des Heeren weet.

Al moet dan ook het schip vergaan en het graf in de golven zijn, met Hem zullen we nogtans in de veilige haven des Hemels aanlanden."

Zoo was men het spoedig eens geworden, dat Karel met den kapitein eene reis zou meemaken.

Mocht het niet bevalen, dan kon hij later nog veranderen.

Wat was de jongen in zijn schik!

De kapitein beloofde trouw en vaderlijk voor hem te zullen zorgen.

Nu, daaraan twijfelde de moeder niet, en was door zooveel liefde en deelneming in haar lot tot schreiens toe bewogen.

Zou haar geliefde zoon in den heer Goedhart een tweeden vader terug vinden? Hoe wonderlijk zijn toch de wegen des Heeren!

Zwiers sprak den ganschen avond weinig, wellicht omdat zijne vroegere verkeerdheden hem nog helder voor den geest stonden.

Niemand verweet hem echter zijne misdrijven, ook niet de heer Goedhart, ofschoon hij het wangedrag van Zwiers natuurlijk zeer afkeurde.

De tijd zou bewijzen, of diens schuldbelijdenis oprecht of dat zijne gebeden en beloften ijdele klanken waren.

Doch waartoe zou ik u hierover langer in het onzekere laten?

Ik wil u liever terstond zeggen, dat hij in de kracht des Heeren zijn leven beterde en den sterken drank

schuwde als de pest. Ja, hij bevljigtigde zich, om zijne vrouw en dochtertje voortaan dubbele liefde en zorg toe te dragen, als billijke vergoeding voor het doorgestane lijden.

Hij ontving, evenals Karels moeder, van den kapitein eene milde ondersteuning in geld, en werkte met ijver en lust, gelijk het een christen huisvader betaamt.

Doch ik zie, vrienden, dat mijn verhaal zoo ongemerkt reeds vrij lang geworden is.

Daarom wil ik kort zijn, en u nog met weinig woorden zeggen, hoe het verder met Karel gegaan is.

Hij bezocht met den kapitein vele landen en zeeën en ondervond in ruime mate diens toegenegenheid en zorg. De knaap paste best op en toonde zijne wederliefde op velerlei wijze.

Maar vergat hij zijne moeder en zuster ook, nu het hem zoo wel ging?

O neen, gedurig gedacht hij haar in het gebed, en zoo menigmaal hij te huis kwam, werden zij door hem op de eene of andere wijze aangenaam verrast en door zijne verdiensten mild ondersteund.

Intusschen werd de kapitein een bejaard man en begon naar rust te verlangen.

Hij zette zich te Amsterdam neder, en benoemde Karel, die tot een krachtig jongman was opgegroeid, tot gezagvoerder op zijn koopvaardijship.

Wie had dat nu ooit gedacht, dat de arme Karel uit de Ratelsteeg nog een aanzienlijk kapitein zou worden?

Gods wegen zijn wonderbaar. Hij bestuurt en regeert alle dingen met wijsheid en liefde.

„Wel is het waar, wat de Schrift zegt: „Wij weten, dat dengenen, die God lief hebben, alle dingen mede werken ten goede.” Rom. 8: 28.

Beproof nu eens, of gij de volgende vragen, naar aanleiding van het u meegedeelde kunt beantwoorden.

Mij dunkt, het zal wel gaan. Zoo niet, dan zou ik u aanraden, het verhaal nog eens nauwkeurig van voren af aan te lezen.

Wat is beter dan het fijnste goud? Waar woonde Karel van Delden? Welke waren zijns vaders laatste woorden? Op welke wijze verdiende zijne moeder het brood na den dood van haren man? Waaruit bleek, dat de moeder en hare kinderen ook met weinig tevreden waren? Waar vond Karel het gouden horloge? Waarom behield hij het niet voor zich zelve? Wat zeiden de ondeugende jongens tegen Karel, en wat dunkt u van zijn antwoord? Wat weet gij van het gesprek met den commissaris van politie? Wie mag op Gods zegen nimmer hopen?

Welke waren de oorzaken van de gevangenneming van Zwiers?

Wat leert u het voorbeeld van Jansje? Waarnit kwam de ellende voort in het huisgezin van Zwiers?

Wat weet gij van het bezoek van dokter van Maurik?

Wat leert u het voorbeeld van vrouw Belgrave en Naatje Leeftang?

In hoever waren de tegenspoeden voor vrouw Zwiers en hare dochter heilzaam?

Wat is in dagen van lijden en tegenspoed, ja, te allen tijde, het beste?

Is de bekeering alleen noodig voor dieven, dronkaards en andere groote boosdoeners?

Wat weet gij van het gesprek in de gevangenis?

Hoe kwam het, dat Zwiers voor den dief gehouden werd?

Wanneer vernam vrouw Zwiers, dat Karel een horloge gevonden had?

Welke personen verschenen op het bureau van den commissaris, en wie was de dief?

Wat weet gij van het getuigenverhoor? Waardoor had het horloge voor kapitein Goedhart zoo groote waarde?

Ontving Karel ook eenige belooning? Waaruit bleek de oprechtheid van het berouw van Zwiers?

Hoe toonde Karel als kapitein zijne dankbare wederliefde?

En wat valt vooral uit het geheele verhaal te leeren?

Uitgaven van H. A. BERENDS te Harderwijk.

Antonius. De laatste levensnacht.

Een verhaal op waarheid gegrond.

P. J. Kloppers. Vurige kolen op 's vijands
hoofd.

Een verhaal voor onze jeugd.

Beide voorzien van een fraai gekleurd plaatje en
geïllustreerd omslag.

Prijs per stuk 25 ct. 25 Ex. f 5. 100 Ex. f 15.

H. Karssen. Steintje de Stovenzetster.

Een volksverhaal in de Volkstaal.

J. C. Luitingh. Vier verhalen uit het leven.
2e druk. (beide met geïllustreerd omslag.)

C. v. d. Velden. Ongedacht gevonden.

Een verhaal voor kinderen.

(met een plaatje.)

Prijs per stuk 25 ct. 25 Ex. f 5.50. 100 Ex. f 20.

A. C. de Zwart. Hans van Hildburghausen.

In den kruistogt der onnoozelen.

Kerstnovelle uit den ouden tijd,

(met geïllustreerd omslag.)

Prijs 30 cent. 25 Ex. f 6.87⁵. 100 Ex. f 25.

P. J. Kloppers. Vergeven en Vergeten?

Schetsen met de pen uit een rijk leven.

J. H. van Linschoten. Marcella.

De roos van Nicomedië. 2e druk.

F. W. Wagner. Jeruzalems laatste Pascha.

Aan de jeugd verhaald.

A. C. de Zwart. Cecilia en Elisabeth.

Of tante en nicht tusschen dezelfde kloostermuren.

Alle met geïllustreerde omslagen.

Prijs per stuk 35 ct. 25 Ex. f 7.50. 100 Ex. f 25.

J. H. v. Linschoten. Theodorus en Felix.

Of eenige bladzijden uit het leven van

Juliaan den afvalligen.

(met geïllustreerd omslag.)

Prijs 60 cent. 25 Ex. f 12.50. 100 Ex. f 40.

EEN DONKERE EN EEN HELDERE
KERSTNACHT

of

de vioolspeler en de orgeldraaier

Kerstverhaal voor Jongelieden

door **P. VERGERS.**

met plaat en geïllustreerd omslag

Prijs 25 Cent. 25 Ex f5. 100 Ex f15.-

VURIGE KOLEN OP S'VIJANDS HOOFD

Een verhaal voor onze jeugd

door **P. J. V. OPPERS.**

met plaat en geïllustreerd omslag

Prijs 25 Cent

25 Ex f5. 100 Ex f15.-